

Finanční analytický úřad

Odbor právní

✉: pošt. přihrádka 675, Jindřišská 14, 111 21 Praha 1, dat. schránka: egi8zyh
☎: +420 257 044 501; fax: +420 257 044 502

V Praze dne 28. března 2024

Č.j.: FAU-40046/2024/031

Stanovisko k výkladu pojmu klient při poskytování vybraných bankovních služeb

V reakci na právní nejistotu ze strany bank, jakým způsobem přistupovat ke konkrétním situacím při poskytování vybraných bankovních služeb, přistoupil Finanční analytický úřad k vydání tohoto obecného stanoviska. Stanovisko k výkladu příslušných ustanovení zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AML zákon“) bylo konzultováno s Českou národní bankou.

Stanovisko vychází ze dvou otázek

- *Má banka povinnost provést identifikaci osob v těchto případech?*
- *Má banka považovat tyto osoby za osoby jednající jménem klienta v daném obchodu v rámci obchodního vztahu?*

a odpovědi na ně demonstuje na šesti níže uvedených modelových případech.

1. Zaměstnanec banky (v roli respondenční instituce) přistupující ke korespondenčnímu účtu jiné banky (v roli korespondenční instituce):

V tomto případě je třeba provést identifikaci zaměstnance banky – respondenční instituce přistupující ke korespondenčnímu účtu banky v roli korespondenční instituce. Důvodem je skutečnost, že respondenční instituce je z povahy věci klientem korespondenční instituce, protože je třeba identifikovat jejího předmětného zaměstnance z titulu osoby jednající za klienta dle § 8 odst. 4 AML zákona.

2. Zaměstnanec právnické osoby, v jejíž prospěch bylo vydáno povolení klienta banky k inkasu na vrub tohoto klienta:

V tomto případě není třeba provést identifikaci zaměstnance právnické osoby, v jejíž prospěch bylo vydáno povolení klienta k inkasu na vrub klienta. Předmětná právnická osoba totiž není klientem dané banky. Stejně tak není třeba identifikovat ani jejího zaměstnance.

3. Zaměstnanec právnické osoby, v jejíž prospěch bylo vydáno povolení klienta banky k provádění instrukcí typu MT101 prostřednictvím SWIFTu na vrub tohoto klienta:

Na úvod je třeba uvést, že odpověď se týká jen schématické situace. Vyvozujeme, že zaměstnanec právnické osoby, v jehož prospěch bylo vydáno povolení klienta banky k provádění instrukcí typu MT101 prostřednictvím SWIFTu na vrub tohoto klienta, není třeba identifikovat, jelikož obdobně jako u inkasa předmětná právnická osoba není klientem banky.

Na druhou stranu však nelze vyloučit, že s ohledem na § 9 odst. 3 AML zákona (a z něj plynoucí povinnost provádět kontrolu klienta v rozsahu potřebném k posouzení možného rizika legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu v závislosti na typu klienta, obchodního vztahu, produktu nebo obchodu) bude třeba informaci o totožnosti tohoto zaměstnance zjistit v rámci kontroly klienta banky – majitele debetovaného účtu (avšak již nikoli pomocí metod stanovených AML zákonem pro identifikaci klienta, respektive osoby jednající za klienta). To platí zejména v případě, že právnická osoba s povolením k vydávání instrukcí typu MT101 je usazena ve státu mimo EU.

4. Beneficiet jako právnická osoba, potažmo její zaměstnanec, který není klientem banky, ale v jehož prospěch má být bankou poskytnuto plnění z vystavené bankovní záruky, kdy beneficiet požádal o plnění dle podmínek záruky:

V případě bankovní záruky je klientem kromě příkazce i beneficiet, obdobně jako je tomu u pojištění. Proto je třeba jej identifikovat, nicméně analogicky k pojištění lze identifikaci věřitele ve smyslu § 7 odst. 3 AML zákona odložit až k okamžiku výplaty plnění ze záruky. Při zohlednění rizikovosti však může být nezbytné provést identifikaci beneficieta i dříve. Je zde riziko, že zde může být např. sankční nexus, riziko země apod. Tedy, beneficiet může být teoreticky nepřijatelný a banka by ani nemohla/nechtěla provést platbu.

5. Příkazce jako právnická osoba, potažmo její zaměstnanec, který není klientem banky, ale který podává bance příkaz k výplatě z exportního akreditivu beneficietovi napřímo bez prostřednictví vystavující banky:

Z kontextu modelové situace lze rozumět, že předmětná právnická osoba není příkazcem ve smyslu § 2682 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „OZ“), jinak by šlo o klienta banky coby výstavce, ale že v souvislosti s potvrzeným dokumentárním akreditivem podle § 2687 OZ ve spojení s § 2690 OZ figuruje v pozici subjektu doručujícího výstavci dokumenty určené akreditivem pro plnění oprávněnému. V takovém případě v této roli právnická osoba nevystupuje jako klient výstavce, pročež není třeba ji ani jejího zaměstnance identifikovat.

Pokud se jedná o situaci dle § 2682 OZ, tedy že právnická je příkazcem, pak je klientem banky a zaměstnanec, který za právnickou osobou jedná, musí být identifikován.

6. Právnická osoba, potažmo její zaměstnanec, která má platební terminál za účelem přijímání platebních karet, zadávající do platebního terminálu vyšší částky v závislosti na ceně zboží, kterou požaduje strhnout z platebního účtu klienta banky:

Předmětnou právnickou osobu ani jejího zaměstnance není třeba identifikovat bankou, která vydala platební kartu (čili figuruje na pozici issuera), jelikož nejde o jejího zaměstnance. Banka, která vydala platební terminál (čili figuruje na pozici acquirerera), musí identifikovat předmětnou právnickou osobu coby svého klienta, avšak nikoli předmětného zaměstnance, jelikož v dané situaci tento za předmětnou právnickou osobu nejedná.